

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**ETAPA JUDEȚEANĂ/SECTOARELOR
MUNICIPIULUI BUCUREȘTI A
OLIMPIADELOR NAȚIONALE ȘCOLARE -
2026**

PROBA SCRISĂ

**LIMBI MATERNE SLAVE
– SECȚIUNEA (3)
LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ SLOVACĂ**

Clasa a XI-a

Numele:.....
.....
Inițiala prenumelui tatălui:
Prenumele:.....
.....
Școala de proveniență:
.....
Centrul de olimpiadă:
Localitatea:
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	PUNCTAJ (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	PUNCTAJ FINAL			

B	COMISIA DE EVALUARE	PUNCTAJ (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	PUNCTAJ FINAL			

C	COMISIA DE EVALUARE	PUNCTAJ (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	PUNCTAJ FINAL			

- **Všetky zadania sú povinné.**
- **Žiak získava 10 bodov z úradu.**
- **Celkový čas na vypracovanie 3 hodiny.**

ZADANIE I.

(35 bodov)

Pozorne si prečítajte uvedenú ukážku:

On. Drak, stojí tam na prahu medzi dvermi. Jedným okom sa díva na všetkých súčasne a na každého osve. Druhé oko má zakryté čiernou páskou, uviazanou ponad uši. Stojí s palicou v ruke. Jeho obuv je zaprášená až do kolien. Cez plece visí mu kapsa. Práve taká, akú nosievajú pocestní miškári.

Nikto ho vlastne celkom určite nepoznáva. Nikto si ho takto nepredstavoval. Zmenil sa náramne a vo všetkom. V držaní i v pozore. Je vari ešte vyšší (vypĺňa celé dvere), ešte chudší a celý akýsi nahnutý. Akoby pred časom bolo doň narazilo čosi ešte mocnejšie, než bol sám, a on sa nemohol odvtedy narovnať. No možno to robia len dvere, ktoré sú prinízke pre jeho postavu, a možno tiež, že sa tak nahýna len preto, aby lepšie videl do pološera miestnosti. I výraz jeho tváre, i pohľad jeho jediného oka bol iný, než na aký sa pamätali. Ani v jednom, ani v druhom nielo nijakej spupnosti, nič, čo by ti chcelo nahnať strach a čo by urážalo tvoju samolúbosť. Naopak (tí, čo ho videli, netvrdia to síce celkom určite), ako tam stál medzi dvermi, zdalo sa, že v jeho pohľade, i keď to bol ešte vždy pohľad pevný, je aj akýsi odtienok pokory, alebo aspoň múdrej zhovievavosti. A výraz jeho tváre? Bol tvrdý a uzavretý, to áno, no nebol už vari celkom neprístupný. Každý, kto mal citlivejšie oko, mohol v ňom odhaliť tesné škáročky, jemne zložené vrásky v kútikoch očí, ktorými by sa azda dalo preniknúť k tomu, čo sa odohráva dnu, za nimi.

Stál tak dobrú chvíľu, pozorujúc a poznávajúc prítomných, nahýnajúc sa v nízkych dverách a držiac v ruke palicu. Jeho jediné oko ani sa nepohlo, ani raz nezažmurkalo. Sedelo hlboko pod čiernym obočím, vľavo od rovného nosa. Dívalo sa na každého osobitne a na všetkých odrazu.

Napokon sa pohlol. Vykročil pravou nohou, zodvihol dva prsty k oklepnuť streche klobúka a pozdravil.

Pozdravil pokojne, zvoľna, dotknúc sa dvoma prstami strechy klobúka. Akoby tu bol včera, akoby si len pred chvíľou bol niekam odskočil.

Nevdopak pred ním ustúpili a nevdojak zašomrali odpoveď na jeho pozdrav. Len Jakub Peľach mu zaďakoval zreteľne, vážnym hlasom a pomkol sa mu pri pulte. Drak sa naň krátko poďíval, prešiel voľnými krokmi k pultu, stále sa trochu zohýnajúc, akoby sa bál že narazí hlavou o hradu v povale. Vyňal z kapsy rimštiak a položil ho na pult. Krčmár sa dotkol krpky s pálenkou a poďíval sa mu tázavo do tváre. Keď Drak mlčky prisvedčil, nalial mu do rumplíka a postavil pred neho. Vypil ho celkom zvoľna, dávajúc si načas, a keď bol prázdny, dotkol sa ho spakruky koncom ukazováka každému zrozumiteľným pohybom. Krčmár ho znova naplnil, sledujúc stále výraz Drakovej tváre a usilujúc sa uhádnuť jeho želanie, akoby si uvedomoval, že nemá pred sebou každodenného hosťa. Keď videl, že jeho pohľad zavadil o zasklenú skrinku na pulte, vytiahol odtiaľ klobásu, chlieb a oštiepok. Drak ukázal prstom, pokiaľ má odrezať, vybral z kapsy úzky nôž a začal si ukrajsovať. Obrátil sa pritom tvárou k nim a prežúval pomaly, nijako sa nenáhliac, zľahka rozkročený a opretý bedrami o hranu pultu. Akoby tu nikoho nebolo, akoby navštívil krčmu, kde ho nikto nepozná.

Dojedol, zavrel nôž, schránil drobné do dlane, prevrátil do seba druhý rumplík bez toho, aby sa mu v tvári pohlol čo len sval, a pokojne, ako sem prišiel, pobral sa zasa von, do tmy, dotknúc sa pritom znova dvoma prstami strechy klobúka.

Dvere sa za ním zavreli bez hluku. Zabudli dokonca zavízať v pántoch, akoby prepúšťali ducha, nie človeka z mäsa a kostí, ktorý sa tu pred chvíľou krmil a napájal. A vskutku, celá jeho návšteva nespôsobila viac hluku, než ho môže spôsobiť duch, ktorý sa ti o polnoci zjaví na križných cestách.

Dobroslav Chrobák – *Drak sa vracia*

Na základe informácií získaných z uvedeného úryvku literárneho diela vypracujte dané úlohy:

Úloha č. 1

4 body

Vypíšte z textu štyri aktuálne fyzické vlastnosti Draka.

Úloha č. 2

6 bodov

Vypíšte/vyvodte z textu tri aktuálne duševné vlastnosti Draka. Pomocou antitézy určte, aký teda bol pred odchodom z Leštín?

Úloha č. 3

4 body

Ako reagujú prítomní ľudia na Drakov príchod a čo to vypovedá o ich vzťahu k nemu?

Úloha č. 4

4 body

Nájdite v texte dva javy, ktoré naznačujú mimoriadne až magické schopnosti Draka.

Úloha č. 5

7 bodov

Aký typ komunikácie dominuje vo vyššie uvedenom texte – verbálny alebo neverbálny? Identifikujte v texte dva príklady zvoleného spôsobu komunikácie.

Úloha č. 6

5 bodov

Ktorú postavu zo slovenskej literatúry vám pripomína postava Draka? Zdôvodnite svoj výber.

Úloha č. 7

5 bodov

Uvedte jeden znak literárneho smeru, do ktorého patrí dané dielo, a identifikujte v texte príslušný príklad.

ZADANIE II.

(20 bodov)

Vypracujte nasledovné úlohy:

Úloha č. 1

4 body

Ku každému autorovi a) – d) priradíte literárne dielo 1) – 5), ktoré napísal.

a Ladislav Nádaši Jégé

b Dobroslav Chrobák

c Margita Figuli

d Ivan Krasko

1 Drak sa vracia

2 Otcova roľa

3 Adam Šangala

4 Tri gaštanové kone

5 Jozef Mak

Číslice zodpovedajúce správnym odpovediam sú:

a	b	c	d

Úloha č. 2

4 body

Označte písmenom X pravdivosť (P), respektíve nepravdivosť (N) každého výroku, vychádzajúc z informácií vzťahujúcich sa na slovenskú naturistickú a naturalistickú literatúru.

Výrok	P	N
A) Postavy naturizmu majú silne rozvinuté sociálne väzby a často je zobrazovaná ich kompletná minulosť.		
B) Naturistickí autori často využívajú ľudový jazyk s krajovými dialektizmami a čerpajú z ľudovej slovesnosti, tradícií a mýtov.		
C) Pre naturalizmus je príznačná snaha o vedecký a nezaujatý obraz skutočnosti.		
D) V naturalizme je človek vnímaný ako súčasť prírody (biologická bytosť) a dôraz sa kladie na jeho pudovosť.		

Úloha č. 3

1 bod

Vyberte jednu z uvedených možností.

Daný text: „*To je ich zásluha, že si teraz vediem Magdalénu do svojho domu. To je ich zásluha, že teraz Magdaléna sedí so mnou na chrbte prostredného a ja už smelo a bez obáv môžem jej povedať: moja žena. To je ich zásluha, že jednou rukou držím uzdu a druhou môžem prechodiť po Magdaléninom pleci až ku končekom prstov na ruke.*“ **obsahuje:**

A) epanastrofu

B) alegóriu

C) antitézu

D) anaforu

Písmeno zodpovedajúce správnej odpovedi je:

Úloha č. 4

1 bod

Vyberte jednu z uvedených možností.

Do novely *Drak sa vracia patria nasledovné postavy:*

- A) Eva, Šimon Lepiš, Martin Jariabek, Magdaléna
- B) Žoška, Martin Lepiš, Šimon Jariabek, Eva
- C) Eva, Šimon Lepiš, Martin Jariabek, Maruša
- D) Žoška, Martin Lepiš, Šimon Hajnák, Eva

Písmeno zodpovedajúce správnej odpovedi je:

Úloha č. 5

4 body

Ku každému umeleckému prostriedku a) – d) priradiť príklad 1) – 5), ktorý mu zodpovedá.

a prirovnanie

b epiteton

c metafora

d personifikácia

1 „Jeho slová boli dýka.“

2 „Starý dom vzdychol, keď sa otvorili dvere.“

3 „Bola tichá ako sneh padajúci v noci.“

4 „Mladosti vädnú, mladosť je večná.“

5 „V diaľke sa ligotali strieborné vlny.“

Číslice zodpovedajúce správnym odpovediam sú:

a	b	c	d

Úloha č. 6

1 bod

Vyberte jednu z uvedených možností.

Daný text: „Umelec pomocou symbolov nezachytáva okamih, ale pesimizmus doby spôsobený vojnovými konfliktmi, spoločenskými neduhmi (témy: smrť, citová tragédia, národná a sociálna téma)“ je súčasťou charakteristiky:

- A) impresionizmu
- B) naturizmu
- C) symbolizmu
- D) realizmu

Písmeno zodpovedajúce správnej odpovedi je:

Úloha č. 7

2 body

Vyberte jednu z uvedených možností.

Ktorý znak nie je charakteristický pre impresionizmus ako literárny smer?

- A) zachytenie dojmov, nálad, okamihu
- B) únik do sveta snov, predstáv, mýtov
- C) subjektivizácia (individualizmus)
- D) hudobnosť verša (zvukomalba)

Písmeno zodpovedajúce správnej odpovedi je:

Úloha č. 8

3 body

Doplňte ku každému tvrdeniu názov básne, na ktorú sa vzťahuje.

- A) „*Obráz topoľov rozprestierajúcich sa na širom poli v básni symbolizuje smutných ľudí, ktorých trápi pocit osamelosti a opustenosti. Ľudí, ktorí musia čeliť nepriaznivému osudu...*“

Miesto pre správnu odpoveď:

- B) „*Autor využíva kresťanskú symboliku, motívy z Biblie, ale inšpiruje sa aj inými náboženstvami. Môžeme to pozorovať nielen v obsahu básní, ale aj vo výbere jazykových prostriedkov. V básňach sa objavujú citácie a parafrázy z náboženských textov a spevníkov, viacero básní má latinský názov.*“

Miesto pre správnu odpoveď:

- C) „*V básni je ústrednou témou návrat tuláka domov, výčitky svedomia z dôvodu opustenia domoviny – starootcovskej role.*“

Miesto pre správnu odpoveď:

ZADANIE III.

(35 bodov)

Pozorne si prečítajte uvedenú ukážku:

„Literárna tvorba F. Švantnera čerpala námety z horalskej skúsenosti jeho detstva a učiteľovania, nadväzujúcej prirodzeným spôsobom na európske naturalistické literárne prúdy (Giorno, Ramuz) osobitými polohami rozoznievania mýtu, tajomstiev a baladických momentov uprostred divokej, necivilizovanej prírody. V porovnaní s inými predstaviteľmi slovenského naturalizmu prehĺbil vo svojom diele poeovský príznak tajomstva, ktorý vnáša do jeho próz charakteristické napätie i pointu.“

V tomto zmysle Švantnerovo dielo akoby reflektovalo dobovo zachované útržky starého mýtu, ktorý sa dnes už (nebyť Švantnera) vytratil bez stopy. Táto Švantnerova tvorivá metóda je však natoľko plastická, tvárna a malebná, že uniesla aj tematiku vojny a protihitlerovského povstania uprostred slovenských hôr, teda konkrétne historické motívy, ktoré nerušia, ale naopak obohacujú o špecifickú empiriu našej doby. Uvedenými dielami výborne pripravený autor začal písať román *Život bez konca*, ktorý mal byť historickou a spoločenskou freskou o dobe, ktorú autor letmo zachytil svojím detstvom a naplno zreým životom...

Zdroj: <https://www.litcentrum.sk/autor/frantisek-svantner/komplexna-charakteristika-tvorby>

Na základe informácií získaných z ukážky a z literárneho diela vypracujte danú úlohu:

V rozsahu 2 – 3 strán napíšte štruktúrovanú esej s názvom ***Obraz ženy v próze naturizmu – keď príroda a rodinná lojalita predurčujú osud človeka***, v ktorej charakterizujete Malku z rovnomennej novely *Malka* od Františka Švantnera.

Pri vypracovaní eseje uplatňujte esejistický štýl a majte na zreteli poradie nižšie uvedených pomocných bodov. Každý z uvedených bodov, v rámci eseje, spracujte v novom odseku. Odseky číslujte v poradí daných bodov (napr. a. 1.). Striktne sa pridržavajte nižšie uvedených bodov.

- a. Obsahová stránka textu** **25 bodov**
1. Dokážte, že Malka je naturistická postava. Argumentujte na základe dvoch znakov naturizmu, ktoré sa vzťahujú na postavu Malka.
 2. Načrtnite fyzickú charakteristiku Malky ako obyčajného dedinského dievčaťa.
 3. Uveďte informácie o pôvode a rodinnom zázemí Malky.
 4. Načrtnite vnútornú charakteristiku Malky a jej konanie v súlade s princípom lojality voči bratovi.
 5. Porovnajte vzťah Malky k valachovi a k Šajbanovi.
 6. Čím je postava Malky zahalená baladickou atmosférou? Dokážte svoje tvrdenie.
- b. Formálna a štylistická stránka textu (tvorivé spracovanie – 1 bod; nadväznosť a logický sled informácií – 4 body; členenie textu na úvod, jadro a záver – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body)** **10 bodov**

